

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:
președinte: Timofti Vladimir,
judecători: Toma Nadejda și Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, declarat de avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Niculescu Ivan, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe

Niculescu Ivan xxxxx, născut la xxxxx,
originar din xxxxx, domiciliat xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 02.11.2016 - 22.10.2018;

Instanța de apel: 13.11.2018 - 06.02.2019;

Instanța de recurs: 27.05.2019 - 20.11.2019;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din 22 octombrie 2018, Niculescu Ivan a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe termen de 3 ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa aplicată lui Niculescu Ivan a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 2 ani și nu va fi executată dacă condamnatul în termenul de probă nu va comite noi infracțiuni și prin purtarea exemplară și muncă cinstită va confirma încrederea acordată, totodată obligându-l pe Niculescu Ivan să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent.

Tot prin sentința dată, acțiunea civilă depusă de partea vătămată Cojocaru Aliona a fost admisă parțial și s-a dispus încasarea de la Niculescu Ivan în beneficiul lui Cojocaru Aliona, sumă de 5 958, 90 lei cu titlu de cheltuieli pentru tratamentul medical, suma de 9 591,48 lei cu titlul de prejudiciu material cauzat prin deteriorarea automobilului în urma infracțiunii, suma de 5 500 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată și suma de 20 000 lei cu titlu de

prejudiciu moral cauzat prin infracțiune, iar în total s-a dispus a încasa suma de 41 050, 38 lei.

În rest, cerințele lui Cojocar Aliona înaintate împotriva lui Niculescu Ivan privind încasarea prejudiciului material și moral, au fost respinse ca fiind neîntemeiate și lipsite de suport juridic.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Niculescu Ivan, la 27 mai 2016 aproximativ la orele 10:00, în timp ce se deplasa cu automobilul de model „Hunday Getz” cu n/î xxxxx pe bd. Gr. Vieru 5, mun. Chișinău, a provocat o situație de conflict în trafic, cu șoferul automobilului de model „Toyota Avensis” cu n/î xxxxx, în cadrul căreia, în momentul următor, a avut un conflict cu aplicarea violenței reciproce cu pasagerul automobilului indicat, cet. Cojocar Roman, a.n. xxxxx, ulterior continuându-și drumul în trafic, a stopat la intersecția str-lor Gr. Vieru cu Ierusalim, mun. Chișinău, încălcând grosolan ordinea publică, a aplicat lovituri cu piciorul pe caroseria automobilului și ulterior stropind șoferul automobilului „Toyota Avensis” cu n/î xxxxx cu o substanță neidentificată dintr-un spray, provocându-i cet. Cojocar Aliona, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1886/D din 15.07.2016, combustie oculară a globului ocular drept, eroziunea corneană a globului ocular drept, se califică ca vătămare ușoară.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Niculescu Ivan a comis *huliganismul agravat, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, săvârșite cu aplicarea armei pentru vătămare integrității corporale sau sănătății, infracțiunea prevăzută de art. 287 alin. (3) Cod penal.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de avocatul Cojocar Dorin în interesele inculpatului Niculescu Ivan, prin care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului, din motivul că acțiunile ultimului fiind în legitimă apărare, invocând următoarele argumente:

- instanța de judecată și-a întemeiat sentința pe raportul de expertiză medico-legală nr. 1886 a părții vătămate și raportul de expertiză medico-legală nr. 2398/D a martorului xxxxx, care este mama inculpatului. Prin urmare atestă că ultima a fost agresată de către Cojocar Roman. La fel, instanța constată că inculpatul se afla într-o stare emotiv tensionat datorită faptului că mama sa a fost agresată de Cojocar Roman, (una de afect), însă greșit consideră că acea stare de afect nu a atins condițiile legitimei apărări;

- inculpatul a acționat așa la amenințarea lui Cojocar Roman, precum că o să-i împuște, respectiv a purces la asemenea acțiunii cu sprayul de gaz în vederea nesurvenirii acestui fapt;

- starea de afect a trecut în starea de postafect, care s-a menținut pe parcursul a mai mult minute. Toate încercările inculpatului de a evita agresiunea, nu l-a ajutat, astfel s-a creat imaginea inevitabilului și a pericolului că vor fi împușcați. În Legislația RM nu există nici un act normativ în care s-ar defini noțiunea de afect și care ar enumera notele caracteristice ale indicatorilor acestei stări. Cum poate un individ să cunoască limitele de aplicare a legitimitii

apărări manifestată prin starea emotiv tensionată, odată ce interpretarea, dată în jurisprudență noțiunii date, este una lipsită de constanță și precizie;

- nu este de acord și cu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată, deoarece inițiatorul conflictului a fost cumnatul ultimei, Cojocaru Roman, ultimul a și recurs la amenințări privind aplicarea armei de foc;

- acuzarea n-a prezentat, în afară de depozițiile martorilor, careva probe pertinente și concludente care ar dovedi vinovăția inculpatului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, a fost respins ca nefondat apelul declarat de avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Niculescu Ivan, cu menținerea sentinței fără modificări.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța de apel a menționat, că vina inculpatului Niculescu Ivan este dovedită în afara dubiilor rezonabile și pe deplin prin următoarea sistemă de probe pertinente, concludente, utile și veridice, care coroborează între ele, cum ar fi:

- declarațiile părții vătămate Cojocaru Aliona;

- declarațiile martorilor Cojocaru Boris, Niculescu Tatiana.

Totodată, instanța de apel a menționat că, inculpatului Niculescu Ivan se mai dovedește prin probele materiale anexate la dosarul penal:

- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 27 mai 2016 (Vol.I, f.d.8);

- procesul-verbal de confruntare efectuat dintre martorul Cojocaru Roma și bănuitul Niculescu Ivan (Vol.I, f.d.48);

- procesul-verbal de confruntare efectuat dintre martorul Cojocaru Roman și martorul Niculescu Tatiana (Vol.I, f.d.51);

- procesul-verbal de confruntare efectuat dintre partea-vătămată Cojocaru Aliona și bănuitul Niculescu Ivan (Vol.I, f.d.54);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 1886/D din 15 iulie 2016 (Vol.I, f.d.76);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 1621/D din 22 iunie 2016 (Vol.I, f.d.85-86);

- raportul de expertiză medico-legală nr. 2398/D din 27 mai 2016 (Vol.I, f.d.90).

Instanța de apel a considerat că a fost confirmată prin probe concludente și pertinente încălcarea ordinii publice de către inculpatul Niculescu Ivan, acesta încălcând liniștea de conviețuire în societate, de inviolabilitate a părții vătămate Cojocaru Aliona, precum și a integrității patrimoniului acesteia.

Din probele administrate de acuzatorul de stat instanța de apel a stabilit că între inculpatul Niculescu Ivan și partea vătămată Cojocaru Aliona a avut loc un conflict, într-un spațiu public - pe drumul din bd. Grigore Vieru 5, mun. Chișinău, acțiunile inculpatului caracterizându-se prin încălcarea grosolană a ordinii publice și care au fost însoțite cu aplicarea violenței fizice față de partea vătămată, inclusiv cu aplicarea substanței chimice dintr-un spray adaptat pentru vătămarea integrității corporale, fapt confirmat prin declarațiile părții vătămate și a martorilor, dar și a materialelor de probă cercetate atât în instanța de fond, cât și în instanța de apel.

Instanța de apel a considerat neîntemeiată solicitarea apărătorului privind achitarea inculpatului, din motivul că acțiunile ultimului au fost comise în legitimă apărare.

În acest sens instanța de apel a indicat, că în conformitate cu art.36 alin.(2) Cod penal „Este în stare de legitimă apărare persoana care săvârșește fapta pentru a respinge un atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva sa, a altei persoane sau împotriva unui interes public și care pune în pericol grav persoana sau drepturile celui atacat ori interesul public.”

În acest sens, în speță, nu poate fi reținută stare de legitimă apărare din partea inculpatului Niculescu Ivan, or, acesta a aplicat lovituri în caroseria automobilului de model „Toyota Avensis” cu n/î xxxxx și cu o substanță neidentificată dintr-un spray, aplicat în privința părții vătămate Cojocar Aliona, când persoana pe nume Roman Cojocar, dar mai ales partea vătămată Cojocar Aliona, se aflau în automobilul său și nu prezentau careva pericol pentru inculpat sau mama acestuia, acțiunea dată având loc după o perioadă scurtă de timp, de 5-10 minute de la primul conflict avut cu pasagerul Cojocar Roman.

Astfel, instanța de apel a conchis, că în situația creată, nu s-a identificat și nu s-a confirmat prin probe concludente și pertinente faptul existenței unui atac direct și imediat în partea inculpatului, or, deși însăși inculpatul Niculescu Ivan și martorul Niculescu Tatiana au pretins că Cojocar Roman a stigmat la ei că „vor să fie împușcați...”, faptul dat nu a fost pus în aplicare, în situația în care nu s-a dovedit în speță, existența unei arme de foc din partea lui Cojocar Roman.

Instanța de apel nu a exclus că anume Cojocar Roman a condiționat situația de conflict creată, însă atâta timp cât acesta, după primul conflict verbal și gesticular, nu a aplicat real pretinsă amenințare, cu atât mai mult că din momentul dat a trecut o perioadă scurtă de timp, în acest caz nu poate fi vorba despre legitimă apărare, în situația în care, partea vătămată Cojocar Aliona și Cojocar Roman, aflându-se în automobilul său, asupra acestora a fost aplicată substanța neidentificată dintr-un spray de către inculpat, care a coborât din automobilul său anume pentru a folosi spray-ul, pe care îl deținea în vehiculul său.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că nu s-a dovedit existența din partea lui Cojocar Roman a unui atac direct, imediat, material și real, îndreptat împotriva inculpatului, fapt ce denotă, că Niculescu Ivan a acționat cu intenție directă, în scop de răzbunare în urma conflictului avut în trafic, cu atât mai mult, că prin probe anexate la dosar, nu rezultă în genere conflictul avut cu însăși partea vătămată Cojocar Aliona.

Totodată, instanța de apel a considerat că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond a ținut pe deplin cont de prevederile art. 6, 7, 61, 75-77 Cod penal, de gravitatea infracțiunii comise, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, prin urmare instanța de judecată și-a argumentat riguros soluția la capitolul numirii pedepsei și a motivat hotărârea pronunțată

invocând motive clare din care considerent a ajuns la concluzia necesității numirii inculpatului a pedepsei în formă de închisoare.

La fel, instanța de apel a considerat că, acțiunea civilă este întemeiată și justificată în partea încasării prejudiciului moral, ținând cont de faptul că prin infracțiunea săvârșită, inculpatul i-a cauzat părții vătămate Cojocaru Aliona, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1886/D din 15 iulie 2016, combustie oculară globului ocular drept, eroziunea corneană a globului ocular drept, care au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unei substanțe chimice, (sprey pulverizant), care se califică ca vătămare ușoară, în rezultatul cărora a determinat supunerea părții vătămate la suferințe fizice și psihice, la caz se atestă un raport direct de cauzalitate între activitatea infracțională descrisă și prejudiciul nepatrimonial suportat de partea vătămată, iar legea penală prevede expres dreptul persoanei căreia i-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală de a înainta o acțiune civilă privitor la încasarea prejudiciului moral cauzat prin infracțiune, iar prin prisma prevederilor art. 616 al. (2) Cod civil, în cazul vătămării integrității corporale sau al altei vătămări a sănătății, precum și în cazul privațiunii ilegale de libertate, cel vătămat poate cere și pentru prejudiciul nepatrimonial o despăgubire în bani, stabilită în baza unei aprecieri conforme principiilor echității.

Totodată, referitor la prejudiciul material, instanța de apel a ținut să remarce faptul că în acest sens, soluția primei instanțe este una justificată și probată, or, fiind dispusă spre încasare din contul inculpatului Niculescu Ivan a prejudiciului material în sumă de 5958, 90 lei - cheltuieli legate de efectuarea tratamentului, instanța de judecată a pus la baza sentinței bonurile și chitanțele, prin care se atestă cheltuielile suportate de partea vătămată la efectuarea tratamentului suportat în urma incidentului infracțional comis de inculpat.

6. Împotriva deciziei instanței de apel, la 05 aprilie 2019, în termen, declară recurs ordinar avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Niculescu Ivan, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului, invocând temei de drept prevăzut de pct. 6) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a indicat următoarele argumente:

- inculpatul a acționat fiind în stare de afect, dat fiind faptul că Cojocaru Roman a agresat-o pe xxxxx, care este mama inculpatului. Mai mult ca atât, inculpatul a purces la aplicarea sprayului de gaz în urma amenințării de către Cojocaru Roman, că o să-i împuște;

- nu este de acord cu acțiunea civilă, deoarece inițiatorul conflictului a fost cumnatul părții vătămate, Cojocaru Roman, ultimul a și recurs la amenințării privind aplicarea armei de foc.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat, pledând pentru declararea inadmisibilității acestuia, deoarece

hotărârea atacată este legală și întemeiată și care cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în textul normei vizate.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Din textul recursului Colegiul penal constată, că recurentul ca temei invocă pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală.

Conform alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept comisă de instanțele de fond și de apel în cazul, când: *pct. 6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Colegiul menționează, că potrivit practicii judiciare constante, *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică, dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Colegiul penal constată că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Astfel, potrivit prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

Prevederile art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală stabilesc că instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit prevederilor art. 417 alin. (8) Cod de procedură penală decizia instanței de apel trebuie să conțină temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal atestă că instanța de apel la pronunțarea deciziei s-a condus de prevederile art. 101 Cod de procedură penală, dând apreciere probelor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar tuturor

probelor în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, ajungând la concluzia corectă, că este întemeiată soluția primei instanțe, privind condamnarea lui Niculescu Ivan în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

Cu referire la motivele recursului privind aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în baza probelor din dosar, Colegiul penal menționează, că aceasta este o competență și prerogativă legală a instanțelor de fond și care nu constituie un temei de drept prevăzut în art. 427 Cod de procedură penală, de aceea invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de suport legal.

Astfel, Colegiul penal relevă, că instanța de apel, respectând prevederile art. 414 Cod de procedură penală, judecând apelul înaintat de avocat, a verificat minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, fiind cercetate suplimentar probele administrate de instanța de fond, astfel ajungând la concluzia corectă enunțată supra, la pct. 4, și pe larg motivată în pct.5 din prezenta decizie, soluție pe care instanța de recurs o susține și a cărei reiterare nu o consideră necesară.

Mai mult, Colegiul penal consideră că, în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel cuprinde temeiurile de fapt și de drept și motivele adoptării soluției.

De asemenea Colegiul penal ține să menționeze, că deși recurentul invocă în calitate de temei prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, din conținutul recursului declarat se atestă, că recurentul nu argumentează ilegalitatea hotărârii judecătorești din punct de vedere al erorii de drept indicate, exprimându-și doar dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor înfăptuită de către instanța de apel.

Cu referire la aceste argumente Colegiul penal reține, că, instanța de apel, analizând probele administrate de către organul de urmărire penală, cercetate și verificate de către instanțele de judecată cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel ajungând la concluzia corectă cu privire la condamnarea inculpatului Niculescu Ivan în baza art. 287 alin. (3) Cod penal.

Mai mult decât atât, Colegiul penal consideră necesar de a sublinia și faptul că, potrivit prevederilor art. 27, 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, că aprecierea sau reaprecierea probelor așa cum propune recurentul este o competență și prerogativă legală a instanțelor de fond și aceasta nu constituie un temei de casare separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală, prin urmare,

invocarea acestei chestiuni în calitate de temei de casare în recursul ordinar este lipsită de suport legal.

Prin urmare, instanța de recurs nu a constatat existența cărorva temeieri de a pune la îndoială legalitatea și veridicitatea soluției instanțelor ierarhic inferioare, fiind în acest sens solidară cu concluziile instanței de apel.

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, erorile invocate de către recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind comise în speța, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

9. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar, declarat de avocatul Cojocaru Dorin în numele inculpatului Niculescu Ivan, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 februarie 2019, în cauza penală privindu-l pe **Niculescu Ivan xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **20 decembrie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor